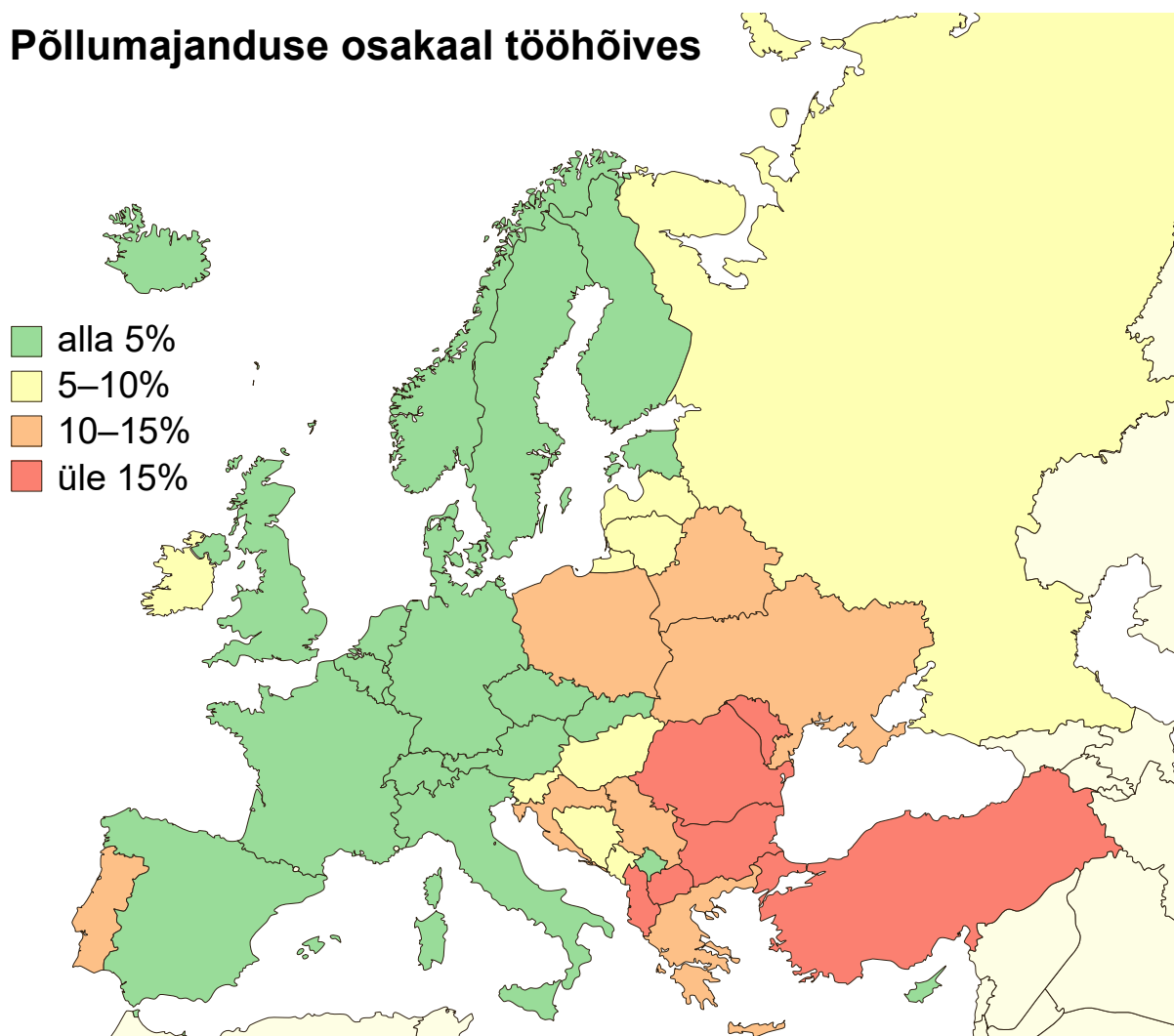

6.4. PÕLLUMAJANDUS JA TOIDUAINETÖÖSTUS EUROOPAS

Põllumajanduse osakaal tööhõives

Tehnoloogia ning sordi- ja tõuaretuse edusammud on viinud selleni, et põllumajanduses vajatakse tänapäeval vähe tööjõudu. Varasematel aegadel tegutses enamikus riikides 50–70% inimestest põllumajanduses.

Eestis tegeleb põllumajandusega umbes 4,7% inimestest. See on ligikaudu 30 000 inimest. Rumeenias tegeleb aga peaaegu üks kolmandik inimestest põllumajandusega.

ÜLESANNE 1

**Missugune on Euroopa riikides
põllumajanduse osakaal tööhõives?
Leia vastused kaardi abil. Lõpeta laused.**

- 1.** Kõige rohkem inimesi tegeleb põllumajandusega (kus?)

.....

Seal on põllumajanduses töötajate osakaal%.

- 2.** Kõige vähem inimesi tegeleb põllumajandusega järgmistes
Euroopa riikides (nimeta neli):

..... jt.

Seal on tööhõive osakaal%.

- 3.** Neis riikides on tööhõive osakaal põllumajanduses 5–10%
(nimeta kolm):

..... jt.

- 4.** Nimeta riike, kus tööhõive osakaal põllumajanduses on
10–15%:

..... jt.

Järeldus:

Riikides, kus töötleva tööstuse ja teeninduse osakaal on suurem,
tegeleb põllumajandusega **rohkem** | **vähem** inimesi.

Põllumajanduse arengut mõjutavad tegurid

Tuleta meelde põllumajanduse arengut mõjutavaid looduslikke, majanduslikke ja poliitilisi tegureid. Sellest on kirjutatud peatükis 6.1.

Euroopa geograafiline asend, kliimatingimused ja loodusvööndid on väga mitmekesised. Euroopa ulatub jäävööndist põhjas kuni lähistroopiliste poolkõrbeteni lõunas.

Samuti on pinnamood väga vahelduv. Euroopas on kõrgmäestikke (Alpid), madalamaid mäestikke (Skandinaavia, Karpaadid, Uural) ja madalikke (Põhja-Saksa ja Poola, Kesk- ja Alam-Doonau) jt.

Leia nimetatud pinnavormid Euroopa looduskaardilt! Kanna need pinnavormid ka tööraamatu lõpus olevale kontuurkaardile.

Kõige paremad looduslikud eeldused põllumajanduse arenguks on sega- ja lehtmetsavööndis. Seal on sobiv õhutemperatuur ja piisavalt niiskust.

Kõige suuremad põllumaad on parasvöötme rohtlates. Seal on suured tasased maa-alad ja maailma kõige viljakamad looduslikud mullad. Rohtlates esineb aga tugevaid põudasid.

Mägistel aladel on raske põldu harida.

Lõuna-Euroopas on suvel liiga kuiv ja seetõttu on vaja põlde niisutada. Põhja-Euroopas on aga liiga külm.

Põllud mägedes

Põld rohtlas

Majanduslikest teguritest on põllumajanduse arengus olulised tehnoloogia rakendamise võimalused, raha olemasolu ja võimalus müüa oma toodangut ka teistesse riikidesse (rahvusvaheline kaubandus).

ÜLESANNE 2

Jaota riigid looduslike tingimuste järgi.

Kirjuta riigi nimi õigele punktiirile.

Kasuta atlase või interneti kaarte.

Norra, Itaalia, Ukraina, Šveits, Eesti, Hispaania, Saksamaa, Ungari, Suurbritannia

1. Kõrged mäed:

2. Rohtlad:

3. Sega- ja lehtmetsad:

4. Vahemerelised alad:

Tõmba joon alla nende riikide nimedele, kus on hea kasvatada lambaid.

Põhjenda oma valikuid.

Taimekasvatus

Põllumajandust mõjutavad tegurid on riigiti väga erinevad. Seega on ka põllumajandus riigiti erinev.

Näiteks on Norras haritavat maad vähe, sest pinnamood on seal mäGINE. Haritavat maad on Norra pindalast kõigest 2,6%.

Suuremad kartuli- ja teraviljakasvatuse riigid toodangu suuruse järgi on Venemaa, Prantsusmaa, Ukraina ja Saksamaa.

Tomatit ja kurki kasvatatakse rohkem lõunapoolsetes riikides – Hispaanias, Itaalias, Ukrainas ning Venemaal.

Hispaanias, Kreekas ja teistes Vahemere maades kasvatatakse palju viinamarju ja õlipuid ehk oliivipuid.

Õlipuu vili oliiv

Suurimad päevalillekasvatajad on Ukraina ja Rumeenia.

Suhkrupeedi-toodangult on riikidest esirinnas Venemaa, Prantsusmaa, Saksamaa.

Päevalillepõld Rumeenias

Kas teadsid, et päevalilled keeravad oma õisiku alati päikese poole?

ÜLESANNE 3

**Mis riigid on olulisemad taimekasvatuse riigid Euroopas?
Leia tekstist.**

Loomakasvatus

Ka loomakasvatus on Euroopas riigiti väga erinev.

Lehmapiima ja veiseliha kogutoodang on suurim Venemaal, Saksamaal ja Prantsusmaal.

Sealiha toodetakse kõige rohkem Saksamaal, Hispaanias ja Venemaal.

Kanaliha-toodangult on eesotsas Venemaa, Suurbritannia ja Prantsusmaa.

Lambaid kasvatatakse palju Šveitsis, Norras, Islandil ja Iirimaal.

Miks kasvatatakse Šveitsis, Norras, Islandil ja Iirimaal palju lambaid? Arutlege klassis.

Lambakasvatus mägedes

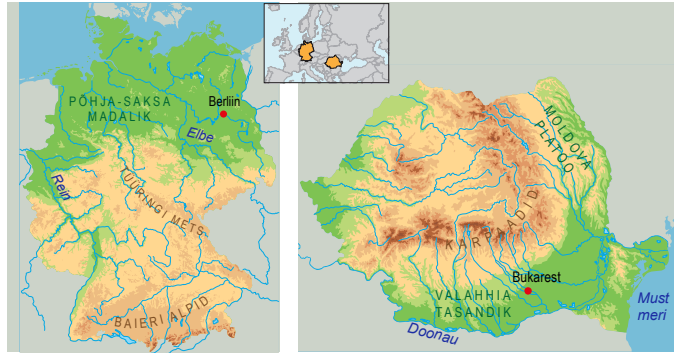
ÜLESANNE 4

**Mis riigid on olulisemad loomakasvatuse riigid Euroopas?
Leia tekstist.**

**Miks enamasti nimetatakse ainult suurte riikide taime- ja loomakasvatuse toodangut?
Arutlege klassis.**

ÜLESANNE 5

Võrdle Saksamaa ja Rumeenia põllumajandust. Täida tabel kaartide ja interneti abil.

	Saksamaa	Rumeenia
Asend Euroopas		
Asend loodusvööndis		
Suuremad pinnavormid		
Taimekasvatus (tähtsamad taimed ja nende saagikus)		
Taimekasvatuse osatähtsus Euroopas		
Loomakasvatus (tähtsamad loomad ja nende kogus)		
Loomakasvatuse osatähtsus Euroopas		
Põllumajanduses hõivatud elanike protsent		
Põllumajanduse osatähtsus riigi majanduses		

Kokkuvõte. Lõpeta laused.

1. Mõlemas riigis kasvatatakse (mis taimi?)

.....

2. Mõlemas riigis kasvatatakse (mis loomi?)

.....

3. Suuremad saagid on (kus?)

4. Loomakasvatuse toodang on suurem (kus?)

.....

5. Rohkem elanikke töötab põllumajanduses (mis riigis?)

.....

6. Põllumajandus on olulisem (mis riigile?)

.....

7. Arenenum riik on Saksamaa, sest seal tegeletakse rohkem
(millega?)

Põllud Saksamaal

Rumeenia farmer

Toiduainetööstus

Toiduainetööstus on Euroopa üks tähtsamaid majandusharusid. Euroopa Liidu liikmesriikides toodetakse ligikaudu 16% kogu maailma toiduainetest. Suurema osa sellest moodustavad joogid, järgnevad liha- ja piimatooted.

ÜLESANNE 6

Need tooted on tuntud kogu maailmas.

Ühenda iga toode sobiva toiduainetööstuse haruga.

Vajadusel kasuta interneti abi.

Belgia ja Šveitsi šokolaad

Hollandi, Šveitsi, Itaalia, Kreeka ja Prantsusmaa juust

Kreeka ja Hispaania oliiviõli

Šoti ja Iiri viski

Norra lõhe

Saksa ja Tšehhi õlu

Prantsuse konjak ja šampanja

Itaalia pastatooted ja pitsa

Vahemere maade veinid

pagaritööstus

kalatööstus

piimatööstus

lihatööstus

konservitööstus

jahu- ja õlitööstus

kondiitritööstus

joogitööstus

Vahemere maades toodetakse palju veini jt alkohoolseid jooke. Millega seda põhjendada? Arutlege koos klassikaaslastega.

Eesti talu

Farm Norras

ÜLESANNE 7

Võrdle Eesti ja Norra põllumajandust ja toiduainetööstust. Otsusta, kas väide on tõene või väär.

Väide	Eesti	Norra
Asub tervikuna segametsavööndis	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Taimekasvatuses on oluline osa kasvuhoonetel.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Taimekasvatuses on tähtsaim söödataimede kasvatamine.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Loomadest kasvatatakse kõige rohkem veiseid.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Loomadest kasvatatakse kõige rohkem lambaid.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Tähtsaim toiduainetööstuse haru on piimatööstus.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR
Tähtsaim toiduainetööstuse haru on kalatööstus.	TÕENE VÄÄR	TÕENE VÄÄR

Põhjenda oma valikuid. Arutage klassikaaslastega.

ÜLESANNE 8

**Tee kokkuvõtte peatükist riikide kontuurkaardile.
Kasuta vajadusel ka atlase või interneti kaarte.**

- 1. Märki Euroopa riigid, kellest oli juttu seoses taimekasvatusega.**
- 2. Märki iga riigi juurde leppemärgiga sealsed tähtsamad taimekasvatusharud.**
(Leppemärgid leiad atlasest Euroopa majanduskaardilt.)
- 3. Märki Euroopa riigid, kellest oli juttu seoses loomakasvatusega.**
- 4. Märki iga riigi juurde leppemärgiga sealsed tähtsamad loomakasvatusharud.**
(Leppemärgid leiad atlasest Euroopa majanduskaardilt.)
- 5. Märki Euroopa riigid, kellest oli juttu seoses toiduainetööstusega.**

ÜLESANNE 9

Kirjuta toiduainetööstuse harud.

Mõtle ja joonista igale harule oma märk.

1) piimatööstus

2)

3)

4)

5)

Märgi ülesande 9 kontuurkaardile iga märgitud toiduainetööstuse riigi juurde oma leppemärgiga sealsed tähtsamad toiduainetööstuse harud.